

Podjetja v letu 2006	Ekonomsko ogledalo	UMAR
	Številka 8–9/2007	str. 22

Prikaz izbranih podatkov za podjetja v Sloveniji v obdobju 2005–2006							
Velikostni razredi po številu zaposlenih		Mikro (do 9)	Mala (10–49)	Srednja (50–249)	MSP skupaj	Velika (250 in več)	Skupaj
Število podjetij	2006	98.532	5.309	1.234	105.075	266	105.341
	2005	94.894	5.113	1.186	101.193	284	101.477
Delež števila podjetij med vsemi podjetji, v %	2006	93,5	5,0	1,2	99,7	0,3	100,0
	2005	93,5	5,0	1,2	99,7	0,3	100,0
Število zaposlenih ¹	2006	153.123	104.630	129.022	386.775	199.446	586.222
	2005	149.763	101.102	124.179	375.045	202.222	577.267
Delež zaposlenih med vsemi podjetji, v %	2006	26,1	17,8	22,0	66,0	34,0	100,0
	2005	25,9	17,5	21,5	65,0	35,0	100,0
Povprečno število zaposlenih na podjetje	2006	1,6	19,7	104,6	3,7	749,8	5,6
	2005	1,6	19,8	104,7	3,7	712,0	5,7
Povprečni poslovni prihodki na podjetje, v 1.000 EUR	2006	150	2.521	13.687	428	96.140	670
	2005	136	2.314	12.272	389	83.330	621
Delež čistih prihodkov od prodaje na trgu EU, v %	2006	9,6	11,3	17,5	13,1	29,7	19,1
	2005	-	-	-	-	-	-
Delež čistih prihodkov od prodaje na tujih trgih (skupaj), v %	2006	15,3	18,7	26,1	20,4	43,2	28,6
	2005	-	-	-	-	-	-
Povprečna dodana vrednost na zaposlenega, v EUR	2006	21.127	28.937	28.300	25.633	33.538	28.322
	2005	19.773	26.941	26.425	23.908	31.170	26.452
Povprečni delež stroškov dela v dodani vrednosti, v % ²	2006	53,9	63,4	64,9	60,9	59,3	60,2
	2005	54,2	64,5	66,1	61,7	61,2	61,5

Viri podatkov: AJPES, SURS; preračuni UMAR. Opombe: ¹Da bi prišli do števila zaposlenih, ki je bližje dejanskemu stanju, smo podatkom iz izkaza poslovnega izida malih podjetnikov prišteli povprečno število samostojnih podjetnikov posameznikov po podatkih SURS (2005: 43.501, 2006: 44.767). Pri porazdelitvi njihovega števila med velikostne razrede podjetij smo upoštevali velikostno strukturo malih podjetnikov glede na število zaposlenih po podatkih AJPES. Po kriteriju števila zaposlenih 98 % malih podjetnikov sodi v skupino mikro podjetij, preostanek pa v skupino malih ali srednje velikih podjetij. Upoštevajoč to strukturo smo število zaposlenih glede na podatke AJPES najbolj izrazito povečali v skupini mikro podjetij, in sicer za 42.813 in 44.066; gl. tudi EO 7/2006, str. 20. ²Ker se podjetnikov dohodek ne šteje med stroške dela zaposlenih, so stroški dela v skupini malih podjetnikov in posledično tudi v velikostnem razredu mikro podjetij in MSP podcenjeni; gl. tudi EO 7/2006, str. 20.

Podjetniška aktivnost se je v Sloveniji okrepila tudi v letu 2006. Število podjetij (gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in zadrug) se je povečalo za 3,8 % oz. 3.864 in je bilo v primerjavi z letom 2003 (od kar imamo na razpolago primerljive podatke) večje že za 13,0 %. Na krepitev podjetniške aktivnosti kažejo tudi podatki GEM, saj se je lani ponovno okrepila tudi stopnja celotne zgodnje podjetniške aktivnosti (gl. Poročilo o razvoju 2007, str. 98–99). Še naprej se krepi pomen mikro, malih in srednje velikih podjetij, tako z vidika poslovnih prihodkov in dodane vrednosti kot tudi z vidika zaposlovanja. Analiza po dejavnostih pokaže ugodne strukturne premike, saj se razen v gradbeništvu, za katerega je značilna visoka konjunktura, podjetniška aktivnost najbolj krepi v poslovnih in finančnih storitvah, segmentih, ki med storitvami po razvitosti najbolj zaostajata za evropskim povprečjem (gl. tudi Poročilo o razvoju 2007, str. 29–33).

Število podjetij se je v lanskem letu okrepilo v veliki večini dejavnosti; najbolj izrazito v gradbeništvu ter poslovanju z nepremičninami, najemu in poslovnih storitvah. Povečanje števila podjetij v omenjenih dveh dejavnostih je predstavljalo kar 74,1 % celotnega povečanja števila podjetij. To lahko povežemo z ugodnimi razmerami v gradbeništvu, kar je poleg ugodne konjunkturo pozitivno vplivalo tudi na podjetniške priložnosti v dejavnosti poslovanje z nepremičninami, najem in poslovne storitve. Rast števila podjetij je kljub visoki osnovi v obeh dejavnostih znašala 8,0 % oz. 8,2 %, njihovo število pa se je v gradbeništvu povečalo za 1.165, v poslovanju z nepremičninami, najemu in poslovnih storitvah pa za 1.698. Še naprej se močno krepi podjetniška aktivnost v **finančnem posredništvu**, kjer se je število podjetij lani povečalo za 11,6 % oz. 138 (v

obdobju 2003–2006 za 53,6 % oz. 463). Rast lahko povežemo z okrepljenim trženjem finančnih storitev. V poslovnem sektorju se je število podjetij lani zmanjšalo le v rudarstvu in predelovalnih dejavnostih, a le za malenkost. Med javnimi storitvami smo zasledili občuten skok v številu podjetij **v zdravstvu in socialnem varstvu** (za 20,8 % oz. 181; 2003–2006: s 649 na 1.053), kar lahko povežemo s podeljevanjem koncesij v obeh dejavnostih.

Število zaposlenih v slovenskih podjetjih se je lani povečalo za 1,6 %. Rast števila zaposlenih smo zasledili v vseh velikostnih razredih podjetij z izjemo velikih podjetij, kjer je njihovo število upadlo za 1,4 % oz. za skoraj 2.800 (gl. graf 2). V strukturi zaposlenih se je pomen mikro, malih in srednje velikih podjetij (v nadaljevanju MSP) tako še dodatno okrepil, saj so lani zaposlovala že 66,0 % vseh zaposlenih v podjetjih oz. 2,0 strukturne točke več kot leta 2003 (gl. tudi tabelo). Ob upadanju števila velikih podjetij se povečuje njihova povprečna velikost, merjena s številom zaposlenih, medtem ko se velikost povprečnega slovenskega podjetja še naprej zmanjšuje (s 6,1 zaposlenega v letu 2003 na 5,6 lani). Predvsem majhno število zaposlenih na podjetje v razredu mikro podjetij (v povprečju 1,6) kaže na njihov še neizkoriščen potencial za dodatno zaposlovanje, kar je lahko znak, da so spodbude za dodatno zaposlovanje v tem segmentu gospodarstva prešibke.

Skladno z rastjo števila podjetij se je tudi število zaposlenih najbolj okrepilo v gradbeništvu ter poslovanju z nepremičninami, najemu in poslovnih storitvah. Če upoštevamo zgolj podatke iz izkaza poslovnega izida gospodarskih družb, samostojnih podjetnikov in zadrug, ugotovimo, da se je v teh dejavnostih število zaposlenih lani povečalo za 8.262, pri

čemer približno 15 % predstavljajo agencije za posredovanje delovne sile. Opazno se je povečalo tudi število zaposlenih v trgovini, za 1.520. To je več kot nadomestilo upad števila zaposlenih v predelovalnih dejavnostih (za 2.312) in kmetijstvu (za 768).

Pomen MSP se je ponovno okrepil tudi v strukturi poslovnih prihodkov in dodane vrednosti. Lani so podjetja ustvarila skoraj 70,6 mrd EUR poslovnih prihodkov in več kot 16,6 mrd EUR dodane vrednosti (nominalno 12,0 % oz. 8,7 % več kot v letu 2005). Rast poslovnih prihodkov v MSP je v povprečju za 6,4 odstotne točke preseгла njihovo rast v velikih podjetjih, v primeru dodane vrednosti pa je razlika v korist MSP znašala 4,4 odstotne točke. Pri tem se je delež MSP v primeru poslovnih prihodkov okrepil za 1,3 strukturne točke, na 63,8 %, v primeru dodane vrednosti pa za 1,0 strukturne točke, na 59,7 % (gl. tudi graf 1).

Rast produktivnosti dela v slovenskih podjetjih je bila lani višja kot v letu 2005. Merjena kot dodana vrednost na zaposlenega se je v povprečju nominalno okrepila za 7,1 %¹ (v letu 2005 za 4,0 %). Pri tem je bila v MSP povprečno višja za 7,2 % (2005: 4,0 %) in v velikih podjetjih za 7,6 % (2005: 4,1 %; gl. tudi tabelo). Dodana vrednost na zaposlenega v letu 2006 se je tako gibala od 21.127 EUR v mikro do 33.538 EUR v velikih podjetjih; v MSP je bila v povprečju za slabo četrtno nižja kot v velikih podjetjih. Razlika med velikostnimi razredi podjetij je pri nas precej manjša kot v zahodnoevropskih državah (gl. npr. The Observatory of European SMEs: SMEs in Europe 2003).

V letu 2006 je bila izvozna usmerjenost slovenskega

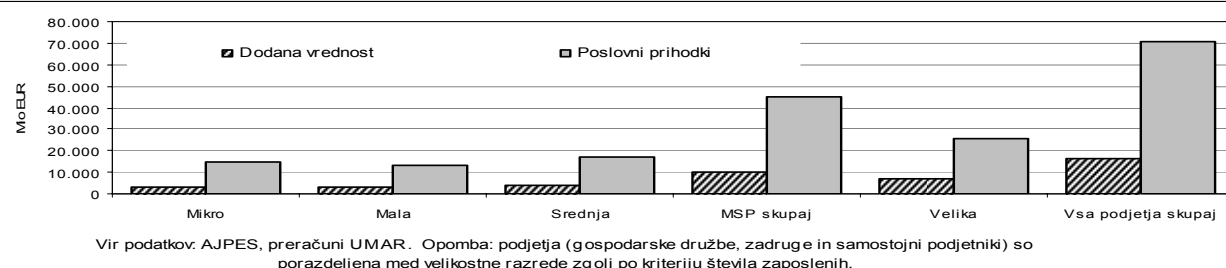
gospodarstva 28,6-odstotna². To pomeni, da so slovenska podjetja od skupno 68,8 mrd EUR čistih prihodkov od prodaje 19,7 mrd EUR le-teh ustvarila na tujem trgu. Pri izvozni usmerjenosti po pričakovanih izstopajo velika podjetja, saj v to skupino sodijo največji slovenski izvozniki. Deleži se po velikostnih razredih podjetij znotraj MSP gibljejo od 15,3 % v mikro do 26,1 % v srednjevelikih podjetjih (gl. tabelo). Da imajo MSP pomembno vlogo tudi pri ustvarjanju izvoza, pokaže izračun deleža čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu te skupine v tovrstnih prihodkih vseh slovenskih podjetij. V lanskem letu je namreč znašal 45,3 %. Pri tem sta deleža mikro in malih podjetij preseгла 11 %, delež srednjevelikih podjetij pa je bil 21,8-odstoten.

V podjetniškem okolju so največje ovire še vedno plačilna nedisciplin, neustrezna davčna politika in preobsežna birokracija. Po podatkih komunikacijske skupine SPEM ima precejšen delež podjetij težave tudi s pridobivanjem primernih kadrov na trgu dela (gl. tudi EO 7/2007, str. 11). Izboljšanje poslovnega okolja naj bi letos dosegli z razširitvijo sistema VEM na družbe z omejeno odgovornostjo. Pred sprejemom je tudi Zakon o družbah tveganega kapitala, ki bo omogočil nastanek prve javne družbe tveganega kapitala s približno 30 mio EUR sredstev. S tem bo podjetnikom olajšan dostop do lastniških finančnih virov.

²Izvozna usmerjenost je merjena kot delež čistih prihodkov od prodaje na tujem trgu v celotnih čistih prihodkih od prodaje. Izračun za leto 2006 vključuje tudi prihodke malih samostojnih podjetnikov, ki jim v preteklih letih v podatkih iz izkaza poslovnega izida ni bilo treba prikazati prihodkov od prodaje na tujem trgu. Zaradi tega razloga izračun, ki bi vseboval podatke tako gospodarskih družb in zadrug kot tudi samostojnih podjetnikov, ni bil mogoč. Primerljiv izračun povprečja članic EU 15, Islandije, Liechtensteina, Norveške in Švice za leto 2003 znaša 17 % (vir: The Observatory of European SMEs: SMEs in Europe 2003).

¹Nižja stopnja rasti v primerjavi s povprečno rastjo v MSP in velikih podjetjih je posledica spremembe v strukturi zaposlenih. V letu 2006 je namreč prišlo do padca števila zaposlenih v velikih podjetjih, ki praviloma dosegajo višjo dodano vrednost na zaposlenega.

Graf 1: Poslovni prihodki in dodana vrednost po velikostnih razredih podjetij v letu 2006, v mio EUR

Graf 2: Spremembe v številu zaposlenih po velikostnih razredih podjetij

